

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä lähijunaliikenteen käynnistämiseen Varsinais-Suomessa (2 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Suomi tarvitsee panostuksia vähäpäästöisiin liikkumismuotoihin, ja raideliikenne tarjoaa tehokkaan, turvallisen ja ympäristöystävällisen vaihtoehdon henkilöautoliikenteelle. Lähijunaliikenteen kehittäminen tukee kansallisia ilmastotavoitteita ja vahvistaa alueiden elinvoimaa sekä työ-
sikäyntialueiden toimivuutta.

Nykyisten lainsäädäntöjen ja hallituksen linjausten mukaisesti valtion ostoliikenne henkilöjunissa säilyy nykyisessä laajuudessaan 2030-luvulle asti. Laajentaminen on jäänyt toistaiseksi suunnittelematta, mikä jättää lähijunaliikenteen kehittämisen pitkälti kuntien ja alueiden vastuulle, vaikka niillä ei ole aina riittäviä resursseja eikä valmiuksia toteuttaa uusia yhteyksiä itsenäisesti.

Varsinais-Suomi eroaa muusta Etelä-Suomesta siinä, että maakunnassa ei ole valtion tukemaa lähijunaliikennettä. Muissa maakunnissa, kuten Helsingissä, Tampereella, Lahdessa, Kouvolassa ja Kotkassa, valtio tukee junaliikennettä säännöllisesti, ja myös Rauman ja Tampereen välinen henkilöjunaliikenne saa valtion rahoitusta vuodesta 2027 alkaen. Ilman valtion osallistumista Varsinais-Suomi jää selvästi eriarvoiseen asemaan.

Maakunnassa on kuitenkin poikkeuksellisen hyvät lähtökohdat pilottihankkeelle. Turku ja sen kehyskunnat muodostavat tiiviin työssäkäyntialueen, ja pendelöinti on merkittävää. Lähijunayhteydet Turun, Naantalin, Salon, Loimaan ja Uudenkaupungin välillä voivat muodostaa alueellisen joukkoliikenteen rungon ja vähentää henkilöautoliikennettä. Osa radoista on jo sähköistetty ja väyläverkon peruskorjausohjelmat tukevat investointeja. Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan esimerkiksi Salo—Turku—Naantali-yhteyden matkustajapotentiaali voi nousta lähes miljoonaan matkaan vuodessa.

Pilottihanke mahdollistaa käytännön ratkaisujen testaamisen liikenteen järjestämiseen, kaluston hankintaan ja kustannusten jakamiseen valtion ja kuntien välillä. Onnistuneen pilotin kokemuksia voidaan hyödyntää muiden maakuntien lähijunaliikenteen kehittämisessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 2 000 000 euroa momentille 31.20.21 lähijunaliikennepilotin käynnistämiseen Varsinais-Suomessa.

Talousarvioaloite TAA 150/2025 vp

Helsingissä 3.10.2025

Timo Furuholm vas
Tuomas Kettunen kesk